

NOTA – et korportræt

ved Arne Kjær

Dette korportræt er lavet på grundlag af en snak, som fandt sted den 2. december 1982 efter korets ugentlige korpøve. Deltagerne i denne interview-samtale var, foruden undertegnede: Alice Skov Hansen, Marianne Bager, Dennis Falkenstrøm og Ole Davidsen (korsangere) samt Mogens Helmer Petersen (korets dirigent). – Portrættet består af en **præsentation** og en række **citater** fra samtalen.

Præsentation

Koret er et amatørkor, som består af ca. 50 aktive medlemmer og omkring 15 passive medlemmer. Mogens Helmer Petersen, docent ved Det jyske Musikkonservatorium, var med til at starte koret i 1968, og har gennem de ca. 15 år været korets faste dirigent. Blandt korets nuværende medlemmer er der ingen iøvrigt der har været med fra starten. De »ældste« aktive sangere har været i koret i 9–10 år.

NOTA havde fra starten en vis uformel tilknytning til AUT (Århus Unge Tonekunstnere), og der var således lagt op til, at koret fortrinsvis skulle beskæftige sig med den moderne kor-musik. Mogens Helmer siger om de oprindelige intentioner:

»Jeg tror nok, vi havde nogle ideer om, at koret skulle fungere som et avantgarde-kor. Det var osse meget spændende for så vidt, men jeg tror det er svært at køre et amatørkor udelukkende på ny, avantgardistisk musik, – det er en meget krævende indstuderingsproces, og jeg synes at det var svært at holde sammen på det kor. Der skulle ligesom noget andet til«.

I løbet af 1972–73 begyndte koret at skifte signaler: Andre holdninger og nye ideer kom til at præge koret med det resultat, at områder som »rytmisk korsang« og »kordramatik« nu blev opdyrket, dog sideløbende med det klassiske korrepertoire (bl.a. Palestrina, Bach, Brahms, Stravinsky).

Et enkelt eksempel på kordramatik-genren skal nævnes, nemlig forestillingen »Gegen den Krieg« (sæsonen 74–75), som byggede på tekster af Brecht og musik af Eisler. Det ca. 1½ time lange forløb havde form af en collage med musikalske,

billedmæssige og sceniske indslag. Også i andre tilfælde har NOTA arbejdet med et overordnet tema, – således i »Columbus' Æg«, et stykke om kolonialisme og kulturimperialisme (kordramatik, musik og tekst produceret af koret selv, 1976), og i forestillingen »Retten til et liv i fred« (1979), en »tema-koncert« med musik af bl.a. Victor Jara og Hanns Eisler.

NOTAs repertoire og musikalske praksis er fortsat præget af den store spændvidde, som er antydnet i det foregående: Fra Orlando di Lasso til Per Nørgaard, – fra medvirken i Byorkester-koncerter til gadeoptræden bl.a. i demonstrations-sammenhæng (El Salvador), »Rytmisk korsang« rummer for NOTAs vedkommende foruden de traditionelle spirituals osse sager som arrangeret jazz og en del cubanske sange. Det cubanske indslag i repertoiret er inspireret af Göteborgs Kammerkor, der sammen med Tritonus og NOTA i efteråret 1980 afholdt et »trekors-træf« i Århus, – det iøvrigt mandede ud i en festugekoncert. Endelig skal det nævnes, at NOTA i efteråret 1982 har været på tourné i Italien, og der bl.a. opførte musik af og med den svenske jazzgruppe »Ånglaspel«.

I starten blev NOTAs medlemmer overvejende rekrutteret blandt de musikstuderende ved universitetets musikinstitut og ved konservatoriet. Efterhånden er korets rekrutteringsbasis blevet bredere, så det ikke længere er de musikstuderende, der præger billedet. Unge under uddannelse er dog stadigvæk den væsentligste basis for koret. NOTA er, med dirigentens udtryk, »et ungt kor«, – som i kraft af de ændringer, der fandt sted midt i 70'erne, »... så at sige gled over til at blive et ikke-fagligt kor, der var mere bredt sammensat. ... et rigtigt amatørkor«.

Om målsætninger

Dirigent: Målsætningen, det er det som det aktuelle kor synes skal være målsætningen. Vi afgør vores repertoire-politik ved at der kommer nogle forslag på bordet, – det er måske ofte mig der kommer med forslagene, men jeg kan ikke foreslå nogle ting hen over hovedet på folk; de skal vedtages på kormoderne. Vi snakker meget om hvad vi skal synge, og hvad vi ikke skal synge, og om hvornår vi skal optræde og hvor vi skal optræde. Det blir allsammen godkendt og kommer under afstemning på kormoderne. Dvs. at dermed har du sådan set osse målsætningen for en periode fremover.

Sanger: Vi arbejder altid hen imod en eller anden form for arrangement. Vi har prøvet en gang for en del år siden, efter at



vi havde haft et ret stresset semester, at vedtage, at nu sku' vi ikke ha' noget særligt, – vi havde ikke ret meget. Og det gik altså ikke. Så er det sådan noget med: Nå, men det er måske lige meget om jeg kommer i aften. Det dur ikke rigtig ikke at ha' noget at arbejde henimod, – der skal være en eller anden form for mål.

Om dirigenten, kollektivet og den enkelte

Sanger: Det at synge i kor, det er et meget socialt foretagende. For hvis det skal blive til noget, så skal alle give *deres*, men alligevel smelte ind i sammenhængen. Og en hjælp til at smelte ind i den sammenhæng, det er at ha' en dirigent. Det er osse for at koordinere, for når man står i den ene ende af koret, kan man ikke altid høre hvad der foregår i den anden ende. Og hvis alle bare stod og brølede ud i deres eget tempo og med deres egen lyd, så ville det ikke blive til nogen særlig skøn korsang. Altså korsang det er noget meget socialt, det har noget at gøre med at man *sammen* laver noget. Man skal både indordne sig, og alligevel er man individuelt ansvarlig for helheden.

Sanger: Men man kan måske godt sige, at vi underlægger os dirigenten. Det gør vi i det øjeblik, vi står og synger, men samtidig er det osse os der sir', at det er *det* der vi vil lave. Og hvis Mogens (dirigenten) vil lave noget, vi ikke vil lave, så kan han ikke koordinere noget som helst. Det er en vekselvirkning mellem kor og dirigent.

Sanger: Mogens' opgave det er at lede koret og at planlægge hvad der skal nås på hver enkelt prøve op til et givet arrangement.

Dirigent: (Om den situation at der kun er en enkelt sanger på hver stemme). Det er det med at føle ansvar for stemmen og vide, at nu er det altså *mig* der skal lave det her og ingen andre. Og den fornemmelse tror jeg osse man skal ha', selvom man står i kollektivet. Man skal stadig ha' den fornemmelse, at det er mig der laver det her, det er min indsats, det er min lyd, – og *sammen* med de andre får man så resultatet.

Om »suset«

Sanger: Det er sådan noget som er svært at forklare, for det kan ikke måles og vejes, – altså den oplevelse man har af det. Men det sus det gi'r, når nu den der klang, den lyder ren, og vi alle sammen står dér. Vi er osse et ret stort kor, og det gi'r i sig selv et sus, hvis man kan sige det sådan. F.eks. osse da vi sang tre kor sammen, det er helt fantastisk at stå i sådan et stort kor og være med til at synge. Eller da vi lavede Messias i Lukas-kirken, – det at sidde 200 mennesker eller 300, eller hvor mange vi var, og synge sammen, det er altså en fantastisk oplevelse. Der er et eller andet sus som man oplever.

Dirigent: Netop at opleve resonansen i rummet, og den fylde som en klang har dér, når det lykkes og det er godt. Det er ikke altid det lykkes, men de glimt hvor det lykkes – osse i aften – sådan nogen øjeblikke de er utrolig meget værd. Der mærker man, som du sagde, suset, – og bare det kommer en tre-fire gange sådan en aften, så er det nok. Sjovt nok oplever jeg tit suset ved opvarmningen. Det er en meget skæg erfaring egentlig, at lige de allerførste 10-20 minutter af en korprøve, de er gode til sus, – fordi der har man utrolig god øjenkontakt. Der er



ikke noget der hedder noder, og man har hinanden sådan helt direkte lige på, med kontakt. Og man kan lave nogle gode klange som ikke er komplicerede, og som alle kan forstå med det samme, – og jeg tror, at de klange der kan skabes under sådan en opvarmning, de er meget værd.

Om indlæring

Dirigent: Vi har ikke optagelsesprøve i koret, – det er sådan en god gammel gedigen tradition vi har. Altså man skal ku' komme med den lyst og de evner og det talent man nu engang har, og så må koret prøve at få det bedste ud af det. Og det gør selvfølgelig, at der nogen gange kan komme lidt modsætninger mellem folks evne og så de opgaver, som vi er vant til at ha' med at gøre. Men som regel lykkes det nogenlunde at få de ting til at balancere.

Sanger: Jeg tror ikke, man som tilhører så meget fornemmer den indlæring der foregår. Der er tre måder, jeg kan lære at synge på: Jeg kan dels se på dirigenten, jeg kan dels se i mine noder, og jeg kan høre på de andre. Og alle tre måder spiller en væsentlig rolle. Men når du står og kikker på at vi over, så lægger du ikke mærke til, at jeg står og lytter til min sidemand og finder ud af: Hovsa, det var vist forkert det jeg sang, – jeg må vist prøve at synge lidt anderledes næste gang; nu må jeg osse prøve at synge lidt kraftigere, for så kan jeg høre mig selv.

Dirigent: Når der nu er de dér vokalproblemer, som vi talte om, – altså fordi der undertiden sidder ret urutinerede folk i koret, så skal man være særlig omhyggelig med at lægge en god klangfornemmelse. Og denne må nødvendigvis osse blive kol-

lektiv, fordi det er noget med at man skal lære at synge op til et kollektivt niveau, og lære at indpasse sig i styrkegrader, med klangkvalitet, og udtryk i det hele taget.

Om det sociale miljø

Hvad er det der sker, når de der blokeringer forsvinder, som i andre sammenhænge gør, at man ikke rigtig tør udfolde sig?

Sanger: Det hænger vel sammen med, at de mennesker som står rundt om én, dem kender man, – ikke kun som sangere, men osse som sine gode venner. At man føler sig helt bundtryk i den sammenhæng. Man ved man har dem allesammen i ryggen. Hvis man lavede et eller andet kiks, så var der ikke nogen der ville sige »adr« bagefter, men der var nogen der ville sige »det gik sgu da meget godt«.

Sanger: Det er vigtigt at vi er sammen uden for den tid, hvor vi synger i kor. Fordi én ting er, at man sidder dér, – men der var ikke så meget ved at sidde der, hvis man ikke kendte dem man sad ved siden af. Når jeg går til kor, så snakker jeg måske ikke med så mange til selve koraftenen, men alligevel har jeg en fornemmelse af, at nu sidder jeg mellem mine venner. Og det skyldes selvfølgelig, at jeg kender dem i andre sammenhænge, og det synes jeg er meget vigtigt.

Sanger: Det er osse noget af dét, koret har ry for i forhold til så mange andre kor. At der er tradition for, at der er et godt socialt samvær. Samtidig med at jeg synes vi har en god kvalitet ud af de ting vi osse laver. Så det er altså ikke bare det rene hyggeaften, – men der kommer nogen gode resultater ud af de ting vi laver.